

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПО РОБОТІ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ**

ПОЛОНІЙНА АКАДЕМІЯ В ЧЕНСТОХОВІ

**МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА**

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**ОДЕСЬКА РЕГІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ
СПІЛКИ ЖУРНАЛІСТІВ УКРАЇНИ**

II Міжнародна науково-практична конференція

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОГО ДІАЛОГУ: СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ

Частина 1

25–26 листопада 2022 року

м. Одеса, Україна

Львів – Торунь
Liha-Pres
2022

Організаційний комітет:

Руденко С.В. – голова оргкомітету, ректор ОНМУ, доктор технічних наук, професор; **Шумило О.М.** – проректор з науково-педагогічної роботи ОНМУ, кандидат технічних наук, професор ОНМУ; **Савельєва І.В.** – проректор з наукової роботи ОНМУ, доктор економічних наук, професор; **Гловацька С.М.** – декан факультету по роботі з іноземними студентами ОНМУ, кандидат технічних наук, доцент; **Анджей Криński** – ректор Полонійної академії в Ченстохові, професор, доктор філософії, доктор богослов'я, гоноріс кауза; **Сікорська В.Ю.** – заступник голови оргкомітету, завідувач кафедри довузівської підготовки ОНМУ, кандидат філологічних наук, доцент, член НСЖУ, член НТШ; **Дойков Д.М.** – професор кафедри довузівської підготовки ОНМУ, доктор фізико-математичних наук, професор; **Нєнов І.В.** – доцент кафедри довузівської підготовки ОНМУ, кандидат політичних наук, доцент, заслужений журналіст України, член НСЖУ; **Шипотілова О.П.** – доцент кафедри довузівської підготовки ОНМУ, кандидат історичних наук, доцент, член Одеського відділення НСКУ; **Ніколасенко Н.О.** – завідувач кафедри адміністративного та конституційного права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, доктор політичних наук, професор; **Сікорська О.О.** – завідувач кафедри суспільних наук ОНМедУ, кандидат філологічних наук, доцент; **Крупник Л.О.** – головний спеціаліст відділу аналізу українського державотворення Управління наукового забезпечення політики національної пам'яті, кандидат історичних наук, доцент; **Стекольщикова В.А.** – завідувач кафедри журналістики та філології Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика, кандидат наук із соціальних комунікацій, член НСЖУ; **Кваша О.Ю.** – продюсер філії акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» «Одеська регіональна дирекція»; **Різнєкова Я.О.** – заступник директора департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації; **Бірюкова І.О.** – генеральний директор ОННБ; **Работін Ю.А.** – голова Одеської регіональної організації Національної спілки журналістів України, кандидат економічних наук.

Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу:
М58 **стратегії розвитку** : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 25–26 листопада 2022 р., м. Одеса. Ч. 1. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. – 384 с.

ISBN 978-966-397-279-4

У збірнику представлено матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку» (25–26 листопада 2022 року, м. Одеса).

УДК 316.77:303.446.2(063)

Сікорська В. Ю., Бурундукова М. М.	
Сучасна медіасвіта через призму масових комунікацій	266
Субіна О. О.	
Актуальні питання забезпечення якості дистанційної освіти.....	270
Талавіра Н. М.	
Вербалізація підтримки України у промові Бориса Джонсона.....	272
Терещенко А. Є.	
Українське жіноцтво під час війни	275
ПАНЕЛЬ 4. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	
Абрамова І. Г.	
Лінгвістична підготовка інокомунікантів: особливості викладання української мови в умовах воєнного стану	280
Босва Е. В.	
Лінгвокраїнознавчий потенціал навчального адаптованого художнього тексту	283
Бондаренко А. І.	
Міжкультурна комунікація прийняття спадщини при здійсненні опіки над майном	287
Бурко О. В., Барабаш С. М.	
Вивчення постаті Григорія Сковороди засобами сучасного мистецтва на заняттях з української мови як іноземної.....	291
Бурнос Є. Ю.	
Лінгвокультурологічні знання як засіб формування міжкультурної комунікації студентів-іноземців	295
Васецька Л. І.	
Міжкультурна комунікація як важливий аспект навчання української мови іноземців на довузівському етапі підготовки.....	299
Войтік Т. Г., Пучков Б. В., Коцейкіна Т. Г.	
Міжкультурна комунікація студентів -іноземців у процесі фахової підготовки	302
Гловацька С. М., Шипотілова О. П.	
Особливості організації дистанційного навчання іноземних студентів в Одеському національному морському університеті.....	307
Горда О. М.	
Український пісенний дискурс у фокусі лінгводидактики (аспект навчання української мови як іноземної).....	310

ПАНЕЛЬ 4. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-76>

Абрамова І. Г.

*кандидат філологічних наук,
доцент Центру підготовки іноземних громадян,
Запорізький державний медичний університет*

ЛІНГВІСТИЧНА ПІДГОТОВКА ІНОКОМУНІКАНТІВ: ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення росії на територію України змінило життя українців назавжди. Дії терористичної країни-агресора торкнулися усіх сфер життя, відбилися на якості навчання, зокрема іноземних студентів.

З початком жажливої війни іноземні громадяни змушені були покинути Україну, виїхати до рідних домівок, або в інші країни. Опинившись в різних умовах навчання, вони продовжують здобувати освіту.

Пандемія коронавірусу вже змусила інокомунікантів навчатись дистанційно, але з приходом війни заняття онлайн стали єдиною можливістю отримати знання.

Проте викладання української мови іноземним громадянам в Україні пов'язане з низкою проблемних ситуацій, зокрема, тривогою у зв'язку з постійними сиренами, відсутністю світла й інтернету через постійні обстріли.

Визнаючи, що проблема українсько-російського білінгвізму стала помітною ознакою мовної ситуації, насамперед у Східній Україні, зазначимо, що до початку війни іноземні студенти мали слабку мотивацію у вивченні української мови. У неформальних комунікативних ситуаціях на території багатьох міст переважало спілкування російською мовою. На вулицях, у магазинах, транспорті, побутовому спілкуванні вживали здебільшого російську, тому вивчення української мови було вкрай складнішим для іноземних студентів, через відсутність відповідного мовного середовища. Сьогодні можна

спостерігати патріотичні настрої людей, вони намагаються спілкуватися українською мовою.

Запорізький державний медичний університет відкриває нові можливості іноземним студентам для пізнання і вивчення української мови, культури, історії, літератури. Центр підготовки іноземних громадян, а також кафедра мовної підготовки застосовують у процесі викладання української мови матеріали з українознавства, що допомагає інокомунікантам адаптуватися до нового мовно-культурного середовища.

Враховуючи комунікативні потреби іноземних громадян, починаючи з довузівського етапу навчання, викладачі ретельно підбирають різноманітні тексти, у яких можна познайомитися з досягненнями української науки та культури, а також інших країн, зокрема Марокко, Індії, Еквадору, Нігерії тощо.

Студенти мають можливість дізнатися про визначних людей у сфері науки, культури, спорту. Використання таких матеріалів стимулює мотивацію іноземних студентів, посилює інтерес до навчання.

Не можна не погодитись із думкою дослідниці З. Бакум, що «основною метою в навчанні української мови як іноземної є комунікативна, яка визначає увесь навчальний процес, що викликає необхідність реалізації комунікативно-діяльнісного підходу – вивчення мови як засобу спілкування у процесі взаємопов'язаного та цілеспрямованого вдосконалення чотирьох видів мовленнєвої діяльності студентів – аудіювання (слухання-розуміння), читання, говоріння, письма» [1, с. 228].

Аудіювання є важливою складовою мовної діяльності, тому його застосування у системі лінгвістичної підготовки іноземних громадян є вкрай необхідним. «Аудіювання (лат. *audire* – слухати) – рецептивний вид мовленнєвої діяльності, слухання, смислове сприйняття усного повідомлення. Складається із сприйняття мовної форми і розуміння змісту повідомлення», – зазначає дослідник Ф. Бацевич [2, с. 337].

Навчання аудіюванню у Центрі підготовки іноземних громадян ЗДМУ неможливе без аудіативних умінь і навичок, що є невід'ємним компонентом компетентності інокомунікантів. Особлива увага приділяється виявленню вмінь адекватно сприймати, логічно осмислювати інформацію текстів описового характеру з елементами діалогу навчально-побутової тематики: «Моя родина», «Мій університет», «Мої друзі» тощо.

Спираючись на досвід викладання української мови іноземним громадянам, зазначимо, що постає складна проблема – важко навчити їх правильно говорити по-українськи. Це пояснюється, насамперед,

відмінними ознаками фонетичної системи, граматичної будови та лексичного складу української та інших мов, зокрема на характеристиках звуків, форм слів відповідно до орфоепічних та орфографічних літературних норм.

Щоб зробити традиційні заняття цікавими, підвищити ефективність вивчення української мови, викладачі Центру підготовки іноземних громадян, кафедри мовної підготовки ЗДМУ використовують різні інноваційні підходи: репрезентують аудіоматеріали, відеозаписи, рольові ігри, перегляд новин, телепередач, документальних та художніх фільмів українською мовою.

Активізації пізнавальної діяльності інокомунікантів під час вивчення української мови як іноземної сприяє їх участь у різних онлайн-конкурсах, наприклад, конкурсі читців – «Поезія – свобода серця», «Кращий знавець українських традицій, звичаїв, обрядів».

Особливо ефективними є заняття з української мови, на яких студенти, завдяки онлайн-подорожі, вивчають тему «Запоріжжя, в якому я живу і навчаюсь». Іноземні студенти знайомляться з історією міста, відомими запорізькими пам'ятками.

Варто відзначити, що найбільш складною для сприйняття іноземними студентами є тема «Дієприкметник та дієприслівник як форми дієслова». Як зазначає Л. Губа, «вмотивованість викладача, його бажання надати актуальну і корисну інформацію, оформлену за допомогою лексико-граматичних конструкцій, мотивує студентів до опанування фаховими знаннями через вивчення мови. Тоді навіть такі надскладні теми, як дієприкметник і дієприкметниковий зворот чи складнопідрядні синтаксичні конструкції, будуть актуалізовані у когнітивній діяльності студента» [3, с. 21].

Для кращого засвоєння такого матеріалу викладачі обирають наукові тексти за професійним спрямуванням, а саме: медичним, стоматологічним, фармацевтичним (з використанням дієприкметникових та дієприслівникових форм). Це сприятиме поглибленому вивченню навчального матеріалу і допоможе іноземним громадянам у майбутній професійній діяльності за фахом.

Отже, в умовах воєнного стану викладачі Центру підготовки іноземних громадян та кафедри мовної підготовки ЗДМУ намагаються створити сприятливі умови для вивчення української мови іноземними студентами, для подальшого її використання у сферах громадського життя, у повсякденному спілкуванні, для набуття знань у професійній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Бакум З. П. Українська мова як іноземна: лінгводидактичні проблеми. Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Випуск 5, 2010. С. 226-232.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К. : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
3. Губа Л. Проблеми мотивації іноземних студентів на заняттях з української мови. Актуальні проблеми навчання іноземних студентів. Матеріали XXII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Дніпро, 2020. С. 20-22.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-77>

Босва Е. В.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української та зарубіжної літератур,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАВЧАЛЬНОГО АДАПТОВАНОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Одним з важливих показників мовної компетенції студентів-іноземців є освоєння літературного художнього тексту (ХТ) на всіх рівнях з урахуванням цільової спрямованості – лінгвістичної, літературознавчої та країнознавчої. Такі тексти активізують та мобілізують мовну діяльність студентів, сприяють підвищенню рівня культурно-країнознавчої компетенції.

Викладання вітчизняної літератури студентам-іноземцям виокремилася в особливу сферу навчального процесу. Можливість читати твори вітчизняних класиків і сучасних авторів є потужним стимулом при вивченні мови. Лінгвокраїнознавчий аналіз можна розглядати як основу інтерпретації ХТ і водночас як засіб формування лінгвокраїнознавчої компетенції. Даний вид аналізу можна характеризувати, як:

1) семантичний (аналіз одиниць ХТ з точки зору їх країнознавчої компетенції);